

8. SINIF T.C. İNKILAP TARİHİ ve ATATÜRKÇÜLÜK DERSİNE İLİŞKİN TEZLERİN İÇERİK ANALİZİ YÖNTEMİYLE İNCELENMESİ*

INVESTIGATION OF THESES REGARDING 8TH GRADE REVOLUTION HISTORY OF TURKISH REPUBLIC (TR) AND KEMALISM COURSE BY CONTENT ANALYSIS METHOD

Zafer ÇAKMAK**, İsmail Hakan AKGÜN***, Murat SALUR****

Geliş Tarihi/Received:20.05.2021

Kabul Tarihi/Accepted:22.06.2021

ÇAKMAK, Zafer- AKGÜN, İsmail Hakan, SALUR, Murat (2021), "8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersine İlişkin Tezlerin İçerik Analizi Yöntemiyle incelenmesi", Belgi Dergisi, S.22, Pamukkale Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayını, Yaz 2021/II, ss. 825-843.

Öz

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi; milli ve tarihi değerlerimizi, Cumhuriyetimizin kuruluş esaslarını, Atatürk ilke ve inkılaplarını, yakın tarihimizi, milli birlik ve beraberliğimizi, ulusal bilincimizi, vatan ve millet sevgisini, çağdaş, ulusal ve demokratik değerleri konu edinen ve tüm bunları Türk gençliğine aktarmayı ve benimsetmeyi amaçlayan bir derstir. Bu araştırmanın amacı, 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili yapılan tezleri yöntemsel ve tematik açıdan inceleyerek bu alandaki genel eğilimleri belirlemektir. Bu amaç çerçevesinde, araştırma kapsamında yer alan tezlere YÖK tez tarama merkezi üzerinden "İnkılap tarihi", "Atatürk ilkeleri", "Atatürkçülük", "İnkılap tarihi ve Atatürkçülük dersi" ve "8. Sınıf" anahtar kelimeleri ile arama yapılmış ve bunun neticesinde, 43 yüksek lisans tezi ve 7 doktora tezi olmak üzere toplam 50 adet teze ulaşılmıştır. Bu tezler; tezlerin türü, yayımlandığı yıl, araştırmacının cinsiyeti, tezlerin yapıldığı üniversite, araştırmanın yöntemi ve deseni, örneklem grubu ve büyüklüğü, veri toplama aracı, tezlerdeki konular ve yapılan analizler vs. açısından incelenmiştir. Bu araştırma kapsamına alınan tezlerin verileri öncelikle excel formatına dönüştürülerek incelenmiş ve betimsel istatistik tekniğiyle analiz edilmiştir. Ayrıca, çalışma verilerinin frekans ve yüzde hesapları da yapılmıştır. Yapılan inceleme neticesinde; İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili tezler içerisinde en fazla öğrencilerin akademik başarılarının ve derse yönelik tutumlarının belirlenmesi ile İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde çeşitli öğretim strateji, yöntem ve tekniklerinin kullanımını konularına ağırlık verildiği görülmüştür. Bunun yanı sıra, tezlerde genel olarak nitel araştırma yönteminin kullanıldığı ve deneysel modelin tercih edildiği, veri toplama aracı olarak görüşme formunun ilk sırada yer aldığı, nitel ve betimleyici analizlerin en fazla kullanılan analizler olduğu, ortaokul öğrencileri ile öğretmenlerin en fazla örneklem grubu olarak tercih edildikleri ve daha çok küçük örneklem grupları kullanıldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: *İnkılap Tarihi, Atatürkçülük, İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi, İçerik Analizi.*

*Bu araştırmaya yazarlar eşit oranda katkı sağlamıştır.

**Prof. Dr., Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD, czakmak@firat.edu.tr, (<https://orcid.org/0000-0002-0612-814X>).

***Doç. Dr., Adıyaman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD, hakgun@adiyaman.edu.tr, (<https://orcid.org/0000-0003-0190-1866>).

****Doktora Öğrencisi, Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD, murat.salur.4949@gmail.com, (<https://orcid.org/0000-0002-2569-4788>).

Abstract

T.R. History of Revolution and Kemalism course; It is a course that focuses on our national and historical values, the principles of the foundation of our Republic, Atatürk's principles and reforms, our recent history, our national unity and solidarity, our national consciousness, love of the country and the nation, contemporary, national and democratic values and aims to transfer and adopt all these to Turkish youth. The aim of this research is to examine the theses made on the 8th grade Turkish Republic History of Revolution and Kemalism course from a methodological and thematic perspective and to determine the general trends in this field. Within the framework of this purpose, the theses within the scope of the research are included in the "History of Revolution", "Atatürk's Principles", "Kemalism", "History of Revolution and Kemalism course" and "8. Class "keywords" and as a result of this, a total of 50 theses including 43 master's theses and 7 doctoral dissertations were reached. These theses; the type of theses, the year they were published, the gender of the researcher, the university where the theses were made, the method and design of the research, the sample group and size, the data collection tool, the topics in the theses and the analysis, etc. It has been examined in terms of. As a result of the examination; Among the theses related to the History of Revolution and Kemalism course, it was observed that the students mostly focused on determining their academic achievements and attitudes towards the course and the use of various teaching strategies, methods and techniques in the History of Revolution and Kemalism course. In addition, in theses, the qualitative method is generally used and the experimental model is preferred, the interview form as the data collection tool is in the first place, qualitative and descriptive analyzes are the most used analyzes, middle school students and teachers are preferred as the most sampling group and more It was observed that very small sample groups were used.

Keywords: *History of Revolution, Kemalism, History of Revolution and Kemalism course, Content Analysis.*

8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersine İlişkin Tezlerin İçerik Analizi Yöntemiyle İncelenmesi

Giriş

Temeli Atatürk'ün ilke ve inkılaplarına dayanan Türkiye Cumhuriyeti'nin huzuru, selameti ve bekası, çağdaş medeniyetler seviyesine ulaşmak hatta çok ötesine geçmekle mümkündür. Türkiye Cumhuriyeti çok zor koşullar altında kurulmuş ve varlığını sürdürmüştür. Milli Mücadele Dönemi'nde büyük zorluklar yaşamış ve çetin savaşlar geçirmiştir; ancak tüm bunlara rağmen milli birlik ve bütünlüğünü daima diri tutarak tüm zorluklara göğüs germiş ve tüm tehditleri bu bilinç, azim ve kararlılıkla bertaraf etmiştir. İşte, Türkiye Cumhuriyeti böyle zorluklar neticesinde kurulmuştur. Şüphesiz, tüm bu yaşanan zorluklar ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş süreci Türk gençliğine anlatılması ve aktarılması gerekmektedir. Bu misyonu üstlenen en önemli derslerin başında ise 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi gelmektedir.¹

Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi, demokratik değerlerle bütünleşen, modern uluslarının yapısını kavrayan, ülkemizin uluslararası bağlamda karşılaştığı problemleri bilen ve bu problemlerin çözümü için çaba sarf eden bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Ayrıca, bu ders yetişen kuşaklara Atatürk ilke ve inkılaplarını benimsetmeyi, inkılapların hangi gelişim aşamalarından geçtiğini kavratmayı, milli değerlere sahip çıkıp bunları koruyan bireyler haline getirmeyi de hedefler.²

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin iki yönünün bulunduğunu vurgulamaktadır. Bunlardan birincisi, bilim yönüdür. Bu çerçevede, yakın tarihimizin öğretilmesi amaçlanmaktadır. İkicisi ise politik ya da ideolojik yöndür. Bu çerçevede, Cumhuriyetimizin dayandığı Atatürk ilke ve inkılaplarının benimsetilmesi ve inkılapların gelişim aşamalarının öğretilmesi amaçlanmaktadır. Bu yönüyle, bu ders diğer derslerden önemli ölçüde farklılaşmaktadır. Bilhassa bu dersi diğer tarih derslerinden ayrı kılan birtakım hususiyetler de bulunmaktadır. Zira dersin temelinde Atatürk'ün düşünce yapısıyla Türk gençliğini buluşturmak ve bu anlayışı güçlendirerek ileriye taşımak vardır.³

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi, cumhuriyetimizin ne gibi zorluklarla kurulduğunu izah eden, toprağımızın mukaddesatını ifade eden, Türk gençliğini içteki ve dıştaki tehditlere karşı daima uyanık tutarak vatanımızın bekasını teminat altına almayı amaçlayan bir derstir. Ayrıca, bu ders ülkemizin, milleti ve devleti ile bölünmez bir bütünlük içerisinde bulunduğunu çocuklarımıza benimseten, Atatürk ilkeleri ve Atatürk'ün düşünce yapısı ile milli hedefler etrafında bir araya gelmeyi ve bütünleşmeyi hedefleyen bir derstir.⁴

Gülmez, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin; çağın gerektiği bilgi, beceri ve değerleri edinmiş, Atatürk'ün arzuladığı değişime ve gelişime açık, sorgulayan, kendisi ve ülkesi adına hızlı ve etkili kararlar alabilen, ülkesini ve değerlerini daima seven ve

1 Sabahaddin Aslan- Kadir Şeker, "Sekizinci Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Kavramlarının Öğretiminde Bulmacaların Öğrenci Başarısına Etkisi", *Mediterranean Journal of Humanities*, C.3, S.1, 2013.

2 Bülent Akbaba, "Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Dersinin Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar (Gazi Üniversitesi Örneği)", *Akademik Bakış*, C.1, S.2, 2008.

3 Yücel Kabapınar- Tülay Camkıran, "Bilginin Sunumu Boyutunda 1981 ve 2006 Yılı İnkılâp Tarihi Programları'na Göre Hazırlanmış Ders Kitaplarına Bakmak", *M. Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, S.36, 2012.

4 Aşegül Yılmaz, Ortaokul 8. Sınıf Öğrencilerinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersine Karşı Tutumları ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi, Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2016.

koruyan, kendisiyle barışık, yeniliğe açık, meraklı ve araştırmacı, insan haklarına riayet, çevreye karşı duyarlı, barışçıl, bilimi ve akli önceleyen bireyler yetiştirmeyi amaçladığını vurgulamaktadır.⁵

Kısaca, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi; milli ve tarihi değerlerimizi, Cumhuriyetimizin kuruluş esaslarını, Atatürk ilke ve inkılaplarını, yakın tarihimizi, milli birlik ve beraberliğimizi, ulusal bilincimizi, vatan ve millet sevgisini, çağdaş, ulusal ve demokratik değerleri konu edinen ve tüm bunları Türk gençliğine aktarmayı ve benimsetmeyi amaçlayan bir derstir. Geçmişten aldığı derslerle bugünün sorunlarına ışık tutan bu dersin; sorumluluk sahibi, vatansever, barışçıl, etkin, aktif ve demokratik bireyler yetiştirmeyi amaçladığı söylenebilir.

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin tarihsel süreci incelendiğinde ilk olarak yükseköğretim kademesinde okutulmaya başlandığı görülmektedir. Esasında bu dersin, yükseköğretim kurumlarında okutulma cumhuriyetin ilk yıllarına denk gelmektedir. Bu dönemde, böyle bir dersin okutulması, dönemin inkılaplarının yerleşmesi, korunması ve geniş kitlelere ulaşması sebebiyledir. Bu dersin, sistemli bir şekilde üniversitelerde okutulması ise İnkılap Tarihi Enstitüsünün kurulmasıyla olmuştur. 1942 yılında İnkılap Tarihi ve Türkiye Cumhuriyeti Rejimi isimli ders, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi şeklinde değiştirilerek zorunlu ders kapsamında yükseköğretim kurumlarında okutulmaya devam etmiştir. Daha sonraki süreçte, ilköğretim programları oluşturmacılık anlayışı doğrultusunda yeniden oluşturulmuş ve 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi de yapılandırılmıştır. Aynı anlayış doğrultusunda lise programlarında da bu ders yerini almıştır.⁶

Türkiye’de tarih eğitimi, ilkokul kademesinden yükseköğretim kademesine kadar farklı isimler altında okutulmaktadır. Halihazırda, ülkemizde T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi, ortaokul düzeyinde 8.sınıflarda haftada 2 ders saati şeklinde okutulmaktadır. Ayrıca, bu ders ortaöğretim düzeyinde 12. Sınıflarda da yine 2 ders saati şeklinde okutulmaktadır. T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi, ortaokul düzeyinde 8. sınıflarda sosyal bilgiler öğretmeleri, ortaöğretim düzeyinde 12. sınıflarda tarih öğretmenleri ve yükseköğretim düzeyinde de öğretim görevlileri ve öğretim üyeleri tarafından verilmektedir.⁷

8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi üniteleri, kazanım sayıları ve içerik yoğunluğuna göre belirlenen oranları aşağıdaki tabloda verilmiştir:⁸

5 Nurettin Gülmez, “Üniversite Gençliğinin Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Dersine Bakışı”, Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, C.57, S.19, 2003.

6 Cengiz Dönmez – Kubilay Yazıcı, TC. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2008, s.19

7 Ahmet Turan Altunpara, Ortaokul 8. Sınıf Öğrencilerinin Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Yer Alan Kavramları Anlama Düzeyleri, Sivas: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019.

8 MEB. T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı (Ortaokul 8. Sınıf). Ankara, 2018, s.10.

8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersine İlişkin Tezlerin İçerik Analizi
Yöntemiyle İncelenmesi

Tablo 1. 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersine Ait Kazanım Listesi

Sıra No	Ünite Adı	Kazanım Sayısı	Süre / Ders Saati	Oran (%)
1	Bir Kahraman Doğuyor	4	8	11,1
2	Millî Uyanış: Bağımsızlık Yolunda Atılan Adımlar	8	18	25
3	Millî Bir Destan: Ya İstiklal Ya Ölüm!	7	17	19,5
4	Atatürkçülük ve Çağdaşlaşan Türkiye	9	12	16,7
5	Demokratikleşme Çabaları	3	6	8,3
6	Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası	3	6	8,3
7	Atatürk'ün Ölümü ve Sonrası	5	8	11,1
TOPLAM		39	72	100

8. Sınıf T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi özel amaçları boyutu incelendiğinde, 2005 yılı öğretim programında 14, 2018’de yenilenen öğretim programında ise 12 amaca yer verildiği görülmektedir.⁹ Bu amaçlar kısaca şu şekilde özetlenebilir:¹⁰

“T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile öğrencilerin; Atatürk’ün kişilik özelliklerini bilip onu örnek almaları, Türk milletinin millî birlik ve beraberlik anlayışı içerisinde hareket edip her türlü zorluğu bertaraf edebileceğini anlamaları, Millî Mücadelenin milli ve evrensel boyutunu kavramaları, Türk İnkılabı’nın tarihî anlamını ve önemini kavramaları, İnsan hakları, ulusal egemenlik, tam bağımsızlık, milliyetçilik, demokrasi, çağdaşlık, laiklik ve cumhuriyet kavramlarının önemi kavramaları, Atatürk İlke ve İnkılaplarının esas aldığı değerleri yaşatmaya istekli olmaları, vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, millî bilince sahip, millî, manevi ve evrensel değerleri benimseyen birer vatandaş olarak yetişmeleri, Atatürk İlke ve İnkılaplarının, ülkesi ve milleti ile bölünmez bir bütün olan Türkiye Cumhuriyeti’nin dinamik temelini oluşturduğunu kavramaları, iç ve dış tehditlere karşı duyarlı olmaları, tarih bilinci geliştirmeleri, Türkiye’yi ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık göstermeleri, kendilerini geleceğe hazırlayacak bilgi, beceri, değer ve tutumlar kazanmaları amaçlanmıştır.”

Millî Eğitim Temel Kanununun 2. Maddesinde yer alan *“Türk Millî Eğitiminin genel amacı, Türk Milletinin bütün fertlerini, Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmektir”*¹¹ şeklindeki amaçlar, esasında T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin amaçları ile benzer amaçlar taşıması bağlamında oldukça önemlidir.

9 Zafer Tangülü- Şefket Süvari, “2005 T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Programı ile 2018 T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Programının Karşılaştırması”, Tarih Okulu Dergisi, S.38, 2019, s.244.

10 MEB, age., s.8

11Millî Eğitim Temel Kanunu, 1973, s. 5101.

Tüm bu amaçlardan yola çıkarak Türk gençliğine, Türk inkılabının öğretilmesinin nedeni önemli ve büyük bir iş olduğu anlaşılabilir. Bu gerekçe ile 8. Sınıf T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ayrı bir ders şeklinde hazırlanmıştır. Böylece, yeni kuşakların, bizden önceki kuşakların çektikleri zorlukları bilip elde ettikleri başarılar ile onur duymaları sağlanmaya çalışılmıştır. Bu nedenle, bu dersin yakın tarihimize ışık tutmasını, Türk inkılabını ileriye taşımalarını, Türk gençliğinin sinesinde ve zihninde bu hissiyatların diri tutulmasını ve bu bilinç doğrultusunda hareket edilmesini sağlaması bağlamında oldukça müstesna bir yerinin olduğunu söylemek mümkündür.

Bu araştırmanın amacı 8. Sınıf T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili tezleri yönetsel ve tematik açıdan incelemektir. Bu çerçevede, bu araştırmanın 8. Sınıf T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili genel eğilimleri belirlemesi ve bundan sonra bu alanda yapılacak olan çalışmalara bir kaynak teşkil etmesi bakımından önem arz ettiği söylenebilir.

Yöntem

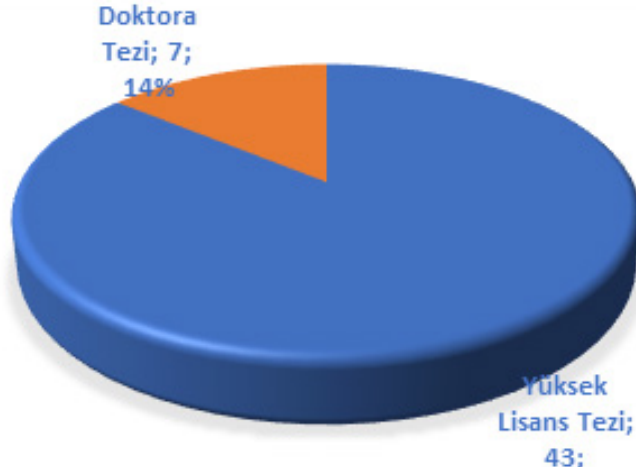
8. Sınıf T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili tezlerin genel eğilimini belirlemeye yönelik olan bu çalışmada betimsel içerik analizi kullanılmıştır. Nitel araştırma kapsamı içerisinde değerlendirilen ve sistematik bir çalışma niteliğinde olan betimsel içerik analizi, belirli bir konuda yapılmış bütün çalışmaların incelenerek genel eğilimlerinin tespit edilmesi ve araştırma neticelerinin sınıflandırılarak değerlendirilmesi esasına dayanır.¹² Öncelikli amacı, çalışmalardaki genel eğilimleri belirlemek olan betimsel içerik analizinde, belirli bir konu kapsamında hazırlanmış olan gerek nitel gerekse de nicel bütün çalışmaların incelenerek ve kategorize edilerek değerlendirme yapılması sağlanır. Böylece, ilgili konu ile alakalı çalışma yapmak isteyen araştırmacıların, o konudaki genel eğilimleri daha iyi görmeleri sağlanmış olur.¹³ Araştırmanın örneklem boyutu ise amaçlı örnekleme yöntemi kapsamında oluşturulmuş olup bu doğrultuda ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme yönteminde, daha önceden saptanan bütün durumların çalışılması söz konusudur. İlgili ölçütler, araştırmacılar tarafından oluşturularak kullanılabilir¹⁴. Araştırma kapsamındaki tezlere YÖK tez tarama merkezinin veri tabanından ulaşılmıştır. Bu kapsamda, 2021 yılının ilk yarısına kadar olan 8. Sınıf T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine yönelik tezler incelenmiştir. "T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine" yönelik yapılan tezlerde "İnkılap tarihi", "Atatürk ilkeleri", "Atatürkçülük", "İnkılap tarihi ve Atatürkçülük dersi" ve "8. Sınıf" anahtar kelimeleri ile arama yapılmıştır. Yapılan aramalar neticesinde toplamda 50 adet teze erişim sağlanmıştır. Bu araştırma çerçevesinde; tezlerin türü, yayımlandıkları yıl, araştırmacıların cinsiyeti, tezlerin yapıldığı üniversite, araştırmanın yöntemi ve deseni, örneklem grubu ve büyüklüğü, veri toplama aracı, yapılan tezlerdeki konular ve analizler incelenmiştir.

12 Harsh Suri-David Clarke, "Advancements in Research Synthesis Methods: From A Methodologically Inclusive Perspective", Review of Educational Research, C.79, S.1, 2009; Muammer Çalık-Mustafa Sözbilir, "İçerik Analizinin Parametreleri", Eğitim ve Bilim, C.39, S.174, 2014; Tzu-Chiang Lin- Tzung-Jin Lin-Chin-Chung Tsai, "Research Trends in Science Education From 2008 To 2012: A Systematic Content Analysis of Publications in Selected Journals", International Journal of Science Education, C.36, S.8, 2014.

13 Louis Cohen- Lawrence Manion - Keith Morrison, Research Methods in Education (5th Ed.), London and New York:Routledge Falmer, 2007.

14 Ali Yıldırım- Hasan Şimşek, Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2006.

8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersine İlişkin Tezlerin İçerik Analizi Yöntemiyle İncelenmesi

Şekil 1. Tez Türü

Şekil 1 incelendiğinde, İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili ulaşılan toplam 50 adet tezin; 43'ünün (%86) yüksek lisans tezi, 7'sinin (% 14) de doktora tezi olduğu görülmüştür. Bu bağlamda, toplam 50 adet lisansüstü tez çalışma tek tek incelenmiştir.

Verilerin Analizi

Bu araştırma kapsamına alınan tezler; tezlerin türü, yayımlandığı yıl, araştırmacının cinsiyeti, tezlerin yapıldığı üniversite, araştırmacının yöntemi ve deseni, örneklem grubu ve büyüklüğü, veri toplama aracı, yapılan tezlerdeki konular ve analizler vs. bilgiler öncelikle excel formatına dönüştürülerek incelenmiş ve betimsel istatistikler ile analiz edilmiştir. Ayrıca, çalışma verilerinin frekans ve yüzde hesapları da yapılmıştır. Yapılan tüm bu analizler neticesinde, elde edilen sayısal verilerin daha net ve anlaşılır olması amacıyla tablolar ve grafikler hazırlanmış ve bunlar bulgular kısmında sunulmuştur.

Geçerlik Güvenirlik

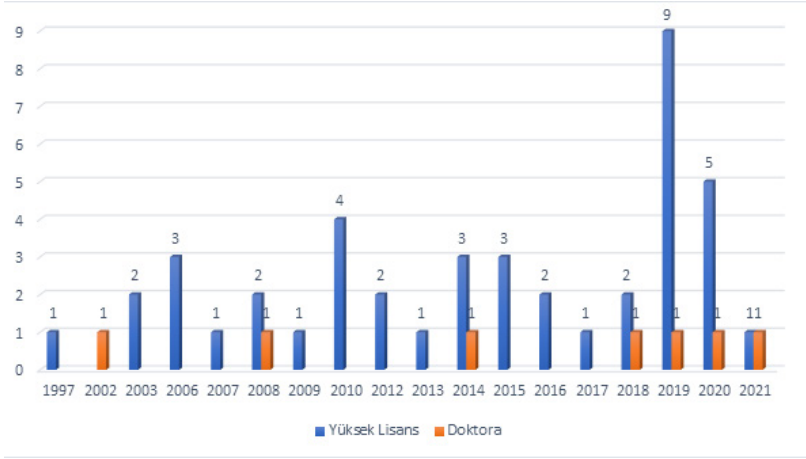
Araştırmada güvenirliliği artırmak maksadıyla araştırmacı tarafından çalışma kapsamına dahil edilen bütün tezler ayrı ayrı incelenmiş ve karşılaştırma yapılmıştır. Bunun yanı sıra araştırmada güvenirlilik hesaplaması için $[(\text{görüş birliği} / (\text{görüş birliği} + \text{görüş ayrılığı})) \times 100]$ kullanılmıştır.¹⁵ Yıldırım ve Şimşek, bu gibi çalışmalarda güvenirliliği sağlamak için en az %70 düzeyinde uyumun sağlanması gerektiğini vurgulamışlardır.¹⁶ Bu araştırmada da karşılaştırmalar yapılarak araştırmacının uyum yüzdesi %93 olarak tespit edilmiştir. Dolayısıyla, bu araştırmacının güvenirlilik seviyesinin yüksek ifade edilebilir.

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde, çalışma kapsamına dahil edilen tezlerden elde edilen bulgular sırasıyla sunulmuştur. 8. Sınıf T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili tezlerin yıllar içerisinde nasıl bir dağılım gösterdiği Şekil 2'de gösterilmiştir.

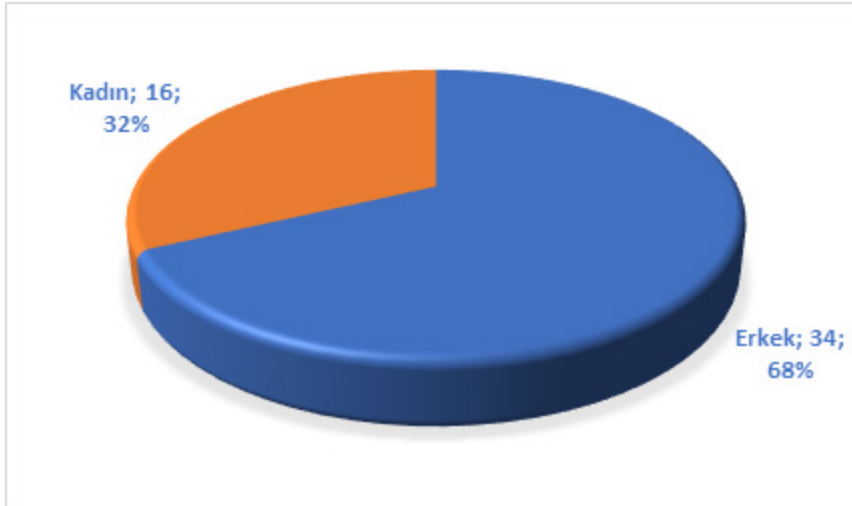
¹⁵Matthew Miles- A. Michael Huberman, "Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook", Thousand Oaks, California: Sage, 1994.

¹⁶ Ali Yıldırım- Hasan Şimşek, age.

Şekil 2. Tezlerin yıllara göre dağılımı

Şekil 2’de de görüldüğü gibi İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili yapılan tezlerin yıllar içindeki dağılımında genel olarak dalgalanmalar yaşanmıştır. Ancak yapılan tezlerde özellikle 2019 yılı ve sonrasında ciddi bir artış yaşandığı söylenebilir. Araştırmacıların cinsiyet bilgileri Şekil 3’te gösterilmiştir.

Şekil 3. Araştırmacının cinsiyeti

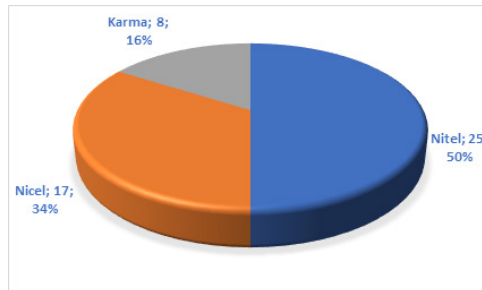
Şekil 3’te de görüldüğü gibi erkek araştırmacılar (%68) kadın araştırmacılardan (%32) ilgili alan ile alakalı olarak daha fazla tez çalışması yapmışlardır. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili yapılan tezlerin hangi üniversitelerde yapıldığı ile alakalı dağılım Tablo 2’de gösterilmiştir.

8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersine İlişkin Tezlerin İçerik Analizi
Yöntemiyle İncelenmesi

Tablo 2. Tezlerin Yapıldığı Üniversitelerin Dağılımı

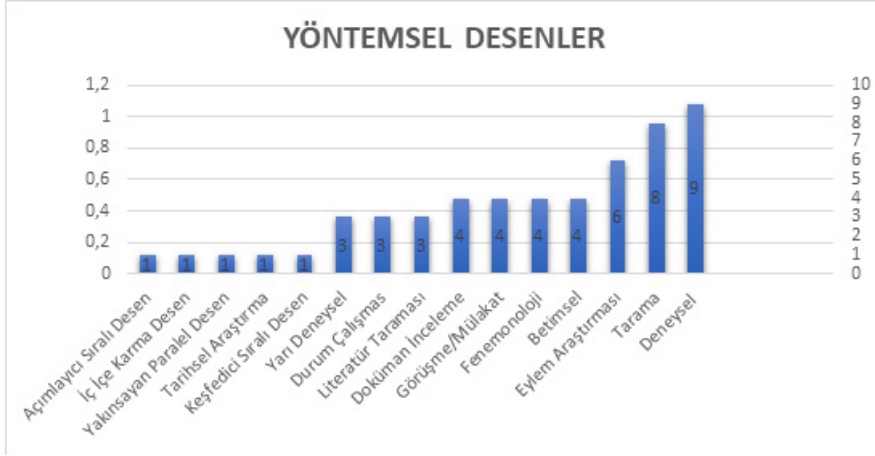
Üniversite	(f)	%
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	2	4
Adnan Menderes Üniversitesi	1	2
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	1	2
Anadolu Üniversitesi	1	2
Balıkesir Üniversitesi	1	2
Celal Bayar Üniversitesi	4	8
Cumhuriyet Üniversitesi	3	6
Çukurova Üniversitesi	1	2
Dicle Üniversitesi	1	2
Dokuz Eylül Üniversitesi	1	2
Erciyes Üniversitesi	2	4
Erzincan Üniversitesi	1	2
Fırat Üniversitesi	1	2
Gazi Üniversitesi	8	16
Gaziosmanpaşa Üniversitesi	2	4
İnönü Üniversitesi	2	4
İstanbul Üniversitesi	1	2
Marmara Üniversitesi	7	14
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	2	4
Necmettin Erbakan Üniversitesi	3	6
Selçuk Üniversitesi	1	2
Trabzon Üniversitesi	1	2
Uşak Üniversitesi	3	6
Toplam	50	100

Tablo 2 incelendiğinde İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine yönelik olarak en fazla tez Gazi Üniversitesi (%16), Marmara Üniversitesi (%14) ve Celal Bayar Üniversitesi'nde (%8) yapıldığı görülmüştür. İlgili tezlerde kullanılan yöntemlere ilişkin bulgular Şekil 4'te sunulmuştur.

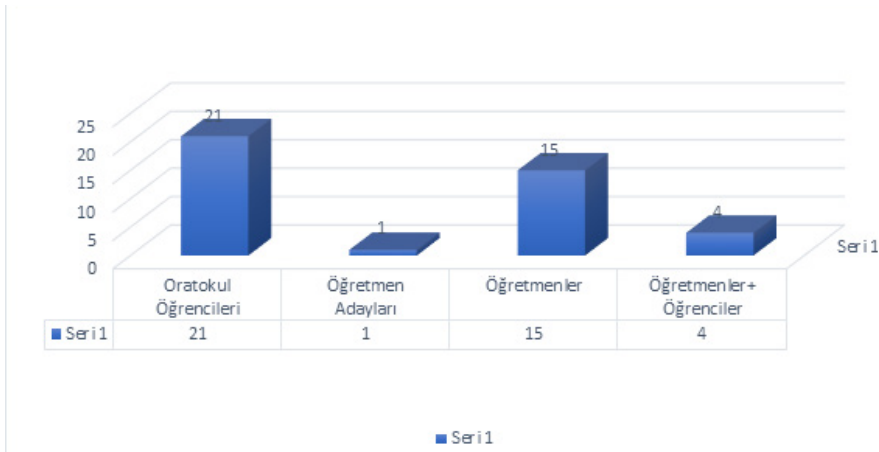
Şekil 4. İncelenen Tezlerin Yöntemsel Dağılımı

Şekil 4 incelendiğinde İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde yapılan tezlerde en fazla nitel yöntemin (%50) kullanıldığı bunu sırasıyla nicel (% 34) ve karma yöntemin (% 16) takip ettiği görülmüştür. İlgili tezlerde kullanılan yöntemsel desenlere ilişkin bulgular Şekil 5'te sunulmuştur.

Şekil 5. İncelenen tezlerin yöntemsel desenleri

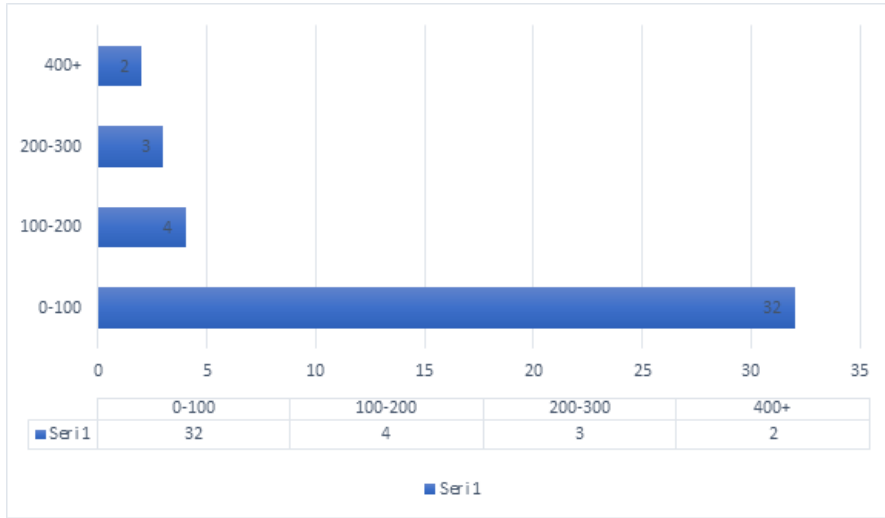
Şekil 5 incelendiğinde, 8. Sınıf İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili yapılan tezlerde en çok deneysel (%17), tarama (%15) ve eylem araştırması (%11) desenlerin kullanıldığı görülmüştür. İç iççe karma desen, açıklayıcı sıralı desen, yakınsayan paralel desen ve keşfedici sıralı desen ise çalışmalarda daha az yer verildiği görülmüştür. Çalışma kapsamında 50 adet tez bulunduğu halde 53 yöntemsel desenin kullanılmasının nedeni; araştırmacılar tarafından, bazı çalışmalarda birden fazla desen kullanımının tercih edilmesinden kaynaklanmıştır. İlgili tezlerde kullanılan örneklem grubuna ilişkin bulgular Şekil 6'da gösterilmiştir.

Şekil 6. İncelenen tezlerde kullanılan örneklem grupları

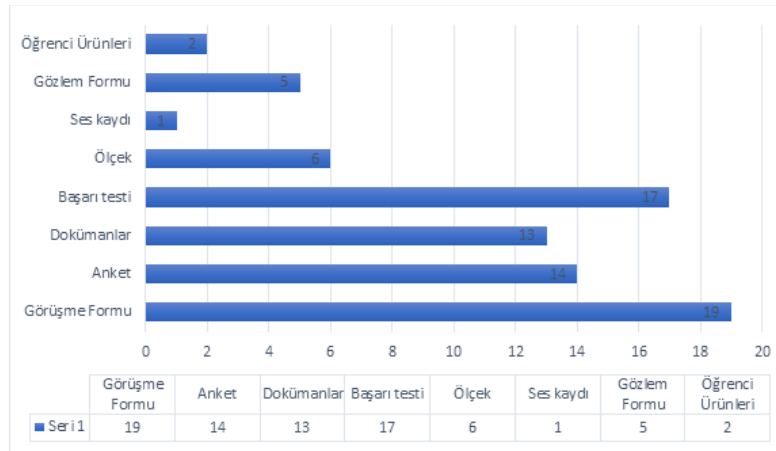
8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersine İlişkin Tezlerin İçerik Analizi Yöntemiyle İncelenmesi

Şekil 6 incelendiğinde en çok ortaokul öğrencilerinin (%51) ve öğretmenlerin (%37) örneklem olarak kullanıldığı görülmüştür. Öğretmen adayları ile öğretmen ve öğrencilerin birlikte kullanıldığı örneklem grupları ise daha az tercih edilmiştir. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili yapılan bazı tezler, doküman incelemesi şeklinde yapıldığı için yukarıdaki örneklem grubu kategorisi içerisinde değerlendirilmemiştir. Bu nedenle, toplam 50 adet tez incelendiği halde 41 örneklem grubuna yer verilmiştir. İlgili tezlerde kullanılan örneklem grubunun büyüklüğüne ilişkin bulgular Şekil 7’de gösterilmiştir.

Şekil 7. İncelenen tezlerde kullanılan örneklem büyüklüğü

Şekil 7’de de görüldüğü gibi, çalışma kapsamına alınan tezlerde örneklem büyüklüğü olarak en çok 0-100 aralığı (%78) tercih edilmiştir. Bu sonuçlar bağlamında, İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili tezlerde büyük örneklem gruplarının çok fazla kullanılmadığı söylenebilir. İlgili tezlerde hangi veri toplama araçlarının tercih edildiği ile ilgili bulgular Şekil 8’de sunulmuştur.

Şekil 8. Veri Toplama Araçları

Şekil 8 incelendiğinde, İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ilgili tezlerde en fazla; görüşme formu (%25), başarı testi (%22), anket (%18) ve dokümanlar (%17) şeklindeki veri toplama araçlarının kullanıldığı görülmüştür. Bunun yanı sıra ses kaydı ve öğrenci ürünleri gibi veri toplama araçlarına fazla yer verilmediği görülmektedir. Dolayısıyla, İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ilgili tezlerde genellikle nitel veri toplama araçlarının kullanıldığı söylenebilir. 8. Sınıf T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili yapılan tezlerde yer alan konular Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. *İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersine Yönelik Tezlerde Yer Alan Konular*

Üniversite	(f)	%
İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine yönelik öğretmen adayı tutumları	1	2
İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine yönelik öğretmen tutumları	1	2
İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine yönelik öğrenci görüşleri	1	2
İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine yönelik öğretmen görüşleri	10	20
İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar	1	2
İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders kitabı/öğretim programı incelenmesi	7	14
İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde tarihi roman kullanımı	1	2
İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde çeşitli öğretim strateji, yöntem ve tekniklerinin kullanımı	9	18
İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde öğrencilerin akademik başarılarının ve derse yönelik tutumlarının belirlenmesi	13	26
İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde Kore Savaşı	1	2
İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde Hatay Meselesi	1	2
İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde kadının temsili	1	2
İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde Kurtuluş Savaşı Dönemi	1	2
İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi konularının öğretimi	2	4
Toplam	50	100

Tablo 3 incelendiğinde, İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili tezler içerisinde en fazla öğrencilerin akademik başarılarının ve derse yönelik tutumlarının belirlenmesi (%26) konusuna ağırlık verildiği görülmektedir. Bunu sırasıyla, İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde çeşitli öğretim strateji, yöntem ve tekniklerinin kullanımı (%18) ve İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders kitabı/öğretim programı incelenmesi (%14) şeklindeki konular takip etmiştir. Buna karşılık İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde bazı münferit tarihi konulara çok fazla yer verilmediği görülmektedir. İlgili tezlerde yapılan analizlere ilişkin bulgular Tablo 4'te gösterilmiştir.

8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersine İlişkin Tezlerin İçerik Analizi Yöntemiyle İncelenmesi

Tablo 4. İncelenen Tezlerde Yapılan Analizler

Analizler		f	%
Betimleyici analizler	Frekans	11	9,5
	Yüzde	11	9,5
	Ortalama	8	6,9
	Standart Sapma	7	6,0
	Toplam	37	31,9
Fark Testleri	T-testi	15	12,9
	ANOVA	5	4,3
	Mann Whitney-U	2	1,7
	Kruskall Walls	2	1,7
	Kolmogorov Simirnow	4	3,4
	Toplam	28	24,1
Geçerlik Güvenirlik	Cronbach Alpha-Faktör Analizi	10	8,6
İlişki Testleri	Ki-kare	2	1,7
	Korelasyon	1	0,9
	Toplam	3	2,6
Nitel Analiz	İçerik Analizi	12	10,3
	Betimsel Analiz	16	13,8
	Doküman Analizi	9	7,8
	Konuşma ve Söylem Analizi	1	0,9
	Toplam	38	32,8
Toplam		116	100

Tablo 4 incelendiğinde, araştırma kapsamında incelenen tezlerde en fazla nitel analizlerin (%32,8) ve betimleyici analizlerin (%31,9) kullanıldığı görülmektedir. Buna mukabil, ilişki testleri (%2,6) ve geçerlik güvenirlik testleri (%8,6) daha az sayıda kullanılmıştır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu araştırmada 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili yapılmış tezlerin genel eğilimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Nitekim, belirli bir konuda yapılmış olan çalışmaların genel eğilimlerinin belirlenmesi o alandaki eksiklerin daha iyi görülmesini sağlar ve bundan sonra yapılacak olan yeni çalışmalara da ışık tutar.¹⁷ Bu amaç doğrultusunda hazırlanmış bu araştırmada da YÖK tez tarama merkezi veri tabanından 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile alakalı 43 yüksek lisans tezi ve 7 doktora tezi olmak üzere toplam 50 adet teze ulaşılmış ve bu tezler tek tek incelenmiştir. 8. Sınıf İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine yönelik olarak en fazla tezin Gazi Üniversitesi (%16), Marmara Üniversitesi (%14) ve Celal Bayar Üniversitesi'nde (%8) yapıldığı görülmüştür. Çevik, Türkiye'de fen, teknoloji, mühendislik ve matematik (STEM) odaklı eğitim alanında

17 Kerim Gündoğdu - Sezin Yüksel - Bertan Akyol- Ruken Akar Vural, "Hayat Boyu Öğrenme Konusunda Yayımlanan Tez ve Makalelere İlişkin Bir İçerik Analizi: 2000-2015", Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, C.18, S.2, 2016.

34 çalışmayı incelemiş ve en fazla çalışmanın Gazi Üniversitesinde ve çalışmaların önemli bir bölümünün de Marmara Üniversitesinde yapıldığını tespit etmiştir.¹⁸ Turan, Sevim ve Tunagür tarafından Türkçe eğitimi alanındaki 223 doktora tez çalışması incelemiştir ve yapılan tezlerin büyük bir bölümünün Gazi Üniversitesinde yapıldığı tespit edilmiştir.¹⁹ Güven ve Kılıç tarafından Hayat Bilgisi dersi ile ilgili yapılan 35 lisansüstü tez incelemiştir ve en fazla tezin Gazi Üniversitesinde yapıldığı saptanmıştır.²⁰ Tüm bu sonuç ile araştırmamızda ulaştığımız sonuçlar birbiriyle paralellik arz etmektedir. Gerek sosyal bilimler alanında gerekse de fen bilimleri alanında yapılan çalışmaların önemli bir bölümün Gazi Üniversitesinde yapıldığı söylenebilir.

Araştırma sonuçları incelendiğinde, 8. Sınıf İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine yönelik olarak hazırlanmış tezlerde yıllar içinde dalgalanmalar olmakla birlikte özellikle 2019 yılı ve sonrasında ciddi bir artış yaşandığı görülmüştür (Grafik 2). İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili tezler içerisinde en fazla öğrencilerin akademik başarılarının ve derse yönelik tutumlarının belirlenmesi (%26) konusuna ağırlık verildiği görülmüştür. Bunu sırasıyla, İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde çeşitli öğretim strateji, yöntem ve tekniklerinin kullanımı (%18) ve İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders kitabı/öğretim programı incelenmesi (% 14) şeklindeki konular takip etmiştir (Tablo 3).

Araştırmasonuçları incelendiğinde erkek araştırmacıların (%68) kadın araştırmacılardan (%32) daha fazla İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili tez çalışması yaptığı görülmüştür (Grafik 3). Akgün ve Akgün tarafından Sosyal Bilgiler eğitiminde teknoloji kullanımına yönelik olarak yapılmış 113 adet lisansüstü tez çalışması incelenmiştir ve bunun sonucunda araştırmacıların %61'inin erkek ve %39'unun kadın araştırmacılardan oluştuğu tespit edilmiştir.²¹ Bu sonuç ile araştırmamızda elde ettiğimiz sonuç birbiriyle paralellik göstermektedir. Ancak, Genç tarafından yapılan çalışmada bu sonuçlardan farklı sonuçlar elde edilmiştir. Şöyle ki; Genç, fen bilgisi eğitimi alanında yapılmış kavram karikatürüyle ilgili 39 adet lisansüstü tezi incelemiştir ve ilgili çalışmaları yapan araştırmacıların %76,9'unun kadınlardan, %23,1'inin de erkeklerden oluştuğunu tespit etmiştir.²² Bu yönüyle bu çalışmadaki sonuçlar ile araştırmamızda elde ettiğimiz sonuçlar birbirinden farklılık arz etmektedir. Bunun olası bir nedeni olarak, bu çalışmaların farklı alanlarda ve farklı konularda yapılmış olması olarak gösterilebilir.

Araştırma kapsamında ulaşılan bir diğer sonuç ise İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde yapılan tezlerde en fazla nitel yöntemin (%50) kullanıldığı bunu sırasıyla nicel (%34) ve karma yöntemin (%16) takip ettiği görülmüştür (Grafik 4). Gül ve Sözbilir, biyoloji eğitimi alanında toplam 1376 çalışmayı incelemiş ve bunun neticesinde bu çalışmaların %53'ü nitel, %43'ü nicel %4'ü ise karma yöntemler ile yapıldığını tespit etmişlerdir.²³

18 Mustafa Çevik, "Content Analysis of STEM-Focused Education Research in Turkey", Journal of Turkish Science Education, C.14, S.2, 2017.

19 Lokman Turan- Oğuzhan Sevim- Muhammed Tunagür, "Türkçe Eğitimi Alanında Hazırlanan Doktora Tez Özetlerine Yönelik Bir İçerik Analizi", Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, S.11, 2018.

20 Semra Güven- Zeynep Kılıç, "Hayat Bilgisi Dersinde Kullanılan Öğretim Yöntemlerinin Etkililiği Konusunda Yapılan Lisansüstü Tezlerin İçerik Analizi", Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, C.15, S.2, 2017.

21 İsmail Akgün-Muhterem Akgün, "Sosyal Bilgiler Eğitiminde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tezlerin İncelenmesi", Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, S.58, 2021.

22 Hayriye Nevin Genç, "Fen Bilgisi Eğitimi Alanında Kavram Karikatürü İle İlgili Tezler Üzerine Bir İçerik Analizi: Türkiye Örneği (2007-2019)", Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi, C.6, S.13, 2020.

23 Şeyda Gül-Mustafa Sözbilir, "International Trends in Biology Education Research From 1997 To 2014: A

8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersine İlişkin Tezlerin İçerik Analizi Yöntemiyle İncelenmesi

Dolayısıyla bu sonuç ile araştırmamızda ulaştığımız sonuç birbiriyle paralellik arz etmektedir. Kula ve Sadi, fen bilimleri eğitimi alanında toplam 363 çalışmayı incelenmiş ve bu çalışmaların büyük bir bölümünün nicel yöntemlerle yapıldığını, nispeten daha az çalışmanın ise nitel yöntemlerle yapıldığını tespit etmişlerdir.²⁴ Bu sonuç ise araştırmamızda ulaştığımız sonuçlar ile çelişmektedir. Baş ve Özturan Sağırlı, eğitim alanında üstbilis odaklı yapılan çalışmaları incelemiş ve bu çalışmaların %81'i nicel %16'sı nitel ve %3'ü ise karma yöntemler ile yapıldığını saptamışlardır.²⁵ Bu sonuç da araştırmamızda ulaştığımız sonuçlar ile örtüşmemektedir. Ancak tüm bu çalışmaların ortak bir yönü, karma yöntemin çalışmalarda en az tercih edildiği sonucudur. Araştırma sonucuna göre, İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili yapılan tezlerde en çok deneysel (%17), tarama (%15) ve eylem araştırması (% 11) desenlerin kullanıldığı görülmüştür (Grafik 5). Atıcı ve Akgün, eğitimde bulut bilişimin kullanımına yönelik olarak 69 adet çalışmayı incelemiş ve bu çalışmalarda en çok deneysel ve tarama desenlerin kullanıldığını tespit etmişlerdir.²⁶ Bu sonuç ile araştırmamızda elde ettiğimiz sonuç paralellik arz etmektedir. Ayrıca, Gülbahar ve Alper tarafından yapılan çalışmada da yine benzer sonuçlar elde edilmiştir.²⁷

Araştırma sonuçları incelendiğinde, İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ilgili tezlerde en fazla kullanılan veri toplama araçlarının görüşme formu (%25), başarı testi (%22), anket (%18) ve dokümanlar (%17) olduğu görülmüştür (Grafik 8). İslamoğlu, Ursavaş ve Reisoğlu,²⁸ Selçuk vd.,²⁹ Akaydın ve Çeçen,³⁰ Bıkmaz vd.,³¹ Göktas vd.,³² ve Yalçinkaya ve Özkan³³ tarafından yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırma kapsamında elde edilen bir diğer sonuç ise çalışmalarda kullanılan örneklem grubudur. Bu çerçevede, ilgili çalışmalarda en çok ortaokul öğrencilerinin (%51) ve öğretmenlerin (%37) örneklem olarak kullanıldığı görülmüştür (Grafik 6). Dilek, Baysan ve Öztürk tarafından Sosyal Bilgiler eğitimi alanında yapılmış 415 yüksek lisans tez çalışması incelenmiştir ve bunun sonucunda çalışmalarda örneklem grubu olarak en fazla %37 ile öğretmenler ve %23 ile ortaokul öğrencilerinin örneklem olarak

Content Analysis of Papers in Selected Journals”, Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education, C.12, S.6, 2016.

24 Fulya Kula-Özlem Sadi, “Türk Fen Bilimleri Eğitiminde Araştırma ve Yönelimler: 2005–2014 Yılları Arası Bir İçerik Analizi”, İlköğretim Online, C.15, S.2, 2016.

25 Fatih Baş- Meryem Özturan Sağırlı, “Türkiye’de Eğitim Alanında Üstbilis Odaklı Yapılan Makalelere Yönelik Bir İçerik Analizi”, Eğitim ve Bilim, C.42, S.192, 2017.

26 Bünyamin Atıcı-Muhterem Akgün, “Eğitimde Bulut Bilişime İlişkin Araştırmaların İçerik Analizi Yöntemiyle İncelenmesi”, Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, C.10, S.1, 2021.

27 Yasemin Gülbahar-Ayfer Alper, “A Content Analysis of The Studies in Instructional Technologies Area”, Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, C.42, S.2, 2009.

28 Hakan İslamoğlu-Ömer Ursavaş-İlknur Reisoğlu, “FATİH Projesi Üzerine Yapılan Akademik Çalışmaların İçerik Analizi”, Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama, C.5, S.1, 2015.

29 Ziya Selçuk-Mehmet Palancı-Mehmet Kandemir-Hakan Dünder, “Eğitim ve Bilim Dergisinde Yayınlanan Araştırmaların Eğilimleri: İçerik Analizi”, Eğitim ve Bilim, C.39, S.173, 2014.

30Şenol Akaydın-Mehmet Akif Çeçen, “Okuma Becerisiyle İlgili Makaleler Üzerine Bir İçerik Analizi”, Eğitim ve Bilim, C. 40, S. 178, 2015.

31 Fatma Hazır Bıkmaz-Erdem Aksoy- Özden Tatar-Canan Atak Altinyüzük, “Eğitim Programları ve Öğretim Alanında Yapılan Doktora Tezlerine Ait İçerik Çözümlemesi (1974-2009)”, Eğitim ve Bilim, C.38, S.168, 2013.

32 Yüksel Göktas-Funda Hasançebi-Behice Varisoglu-Ahmet Akçay-Naci Bayrak-Mukadder Baran-Mustafa Sözbilir, “Trends in Educational Research in Turkey: A Content Analysis”, Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, C.12, S.1, 2012.

33 Yüksel Yalçinkaya- Hasan Hüseyin Özkan, “2000-2011 Yılları Arasında Eğitim Fakülteleri Dergilerinde Yayımlanan Matematik Öğretimi Alternatif Yöntemleri ile İlgili Makalelerin İçerik Analizi”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S.16, 2012.

seçildiği tespit edilmiştir.³⁴ Yılmaz tarafından fizik eğitimi alanında yapılmış 283 adet lisansüstü tez çalışması incelenmiştir ve bunun sonucunda çalışmalarda örneklem grubu olarak en fazla öğrencilerin örneklem olarak tercih edildiği saptanmıştır.³⁵ Tüm bu sonuçlar ile araştırmamızda elde ettiğimiz sonuçlar birbiriyle örtüşmektedir. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ilgili tezlerde örneklem büyüklüğü incelendiğinde en fazla 0-100 aralığında (%78) olduğu görülmüştür (Grafik 7). Bu sonuç, Güven ve Kılıç,³⁶ Dilek, Baysan ve Öztürk,³⁷ Gezer,³⁸ ve Yılmaz, Özen Uyar ve Dikici Sığirtmaç³⁹ tarafından yapılan çalışmalarda elde edilen sonuçlarla benzerlik göstermektedir.

Son olarak İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ilgili tezlerde yapılan analizler incelendiğinde, en fazla nitel analizlerin (%32,8) ve betimleyici analizlerin (%31,9) kullanıldığı görülmüştür (Tablo 4). Yenilmez ve Yıldız tarafından matematiksel modelleme ile alakalı 48 adet lisansüstü tez çalışması incelenmiştir ve bu çalışmaların büyük bir bölümünün nitel analiz yöntemleriyle analiz edildiği tespit edilmiştir.⁴⁰ Ayrıca, Akgün ve Akgün⁴¹ ve Genç⁴² tarafından yapılan çalışmalarda da betimleyici analizlerin yapılan çalışmalarda önemli bir yer kapsadığı saptanmıştır. Dolayısıyla tüm bu çalışmalarda ulaşılan sonuçlar ile araştırmamızda ulaştığımız sonuçlar birbiriyle örtüşmektedir. Bu sonuç Tangülü ve Karpınar⁴³ tarafından yapılan çalışma sonuçları ile de örtüşmektedir

Araştırma kapsamında ulaşılan sonuçlar ışığında şu öneriler sunulabilir:

- 8. Sınıf T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili yapılan tezlerin yarısının nitel yöntemler ile yapıldığı görülmüştür. Karma yöntemler ile yapılan tezler ise oldukça sınırlıdır. Bu sebeple, bundan sonra yapılacak tezlerde hem nicel yöntemlerin hem de nitel yöntemlerin bir arada kullanıldığı karma yöntem çalışmaları tercih edilebilir.

- 8. Sınıf T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili yapılan tezlerin örneklem büyüklüğü genel olarak 0-100 aralığında olduğu görülmüştür. Bu alanda, örneklem sayısı artırılabilir ve örneklem grupları da çeşitlendirilebilir.

- Genel olarak, 8. Sınıf T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili yapılan tezlerin az sayıda olduğu görülmüştür. Özellikle bu alanda yapılmış tezlerin sadece %14'ü doktora düzeyindedir. Bu nedenle, bu alanda daha fazla tez çalışması yapılabilir ve doktora düzeyinde çalışmalar da artırılabilir.

34 Ali Dilek- Sultan Baysan- A. Adnan Öztürk, "Türkiye'de Sosyal Bilgiler Eğitimi Üzerine Yapılan Yüksek Lisans Tezleri: Bir İçerik Analizi Çalışması", Turkish Journal of Social Research/Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, C.22, S.2, 2018.

35 Zeynel Abidin Yılmaz, "2000-2017 Yılları Arasında Türkiye'de Fizik Eğitimi İle İlgili Yapılan Tezlerin İçerik Analizi", Sosyal Bilimler Dergisi, C.9, S.17, 2019.

36 Semra Güven- Zeynep Kılıç, agm.

37 Ali Dilek- Sultan Baysan- A. Adnan Öztürk, agm.

38 Melehat Gezer, "Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanında Metafor Kullanılan Araştırmaların Tematik İçerik Analizi", Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C.24, S.3, 2020.

39 Melek Merve Yılmaz-Rabia Özen Uyar-Ayperli Dikici Sığirtmaç, "Okul Öncesi Fen Eğitimi Alanında Yapılan Çalışmaların Tematik İçerik Analizi: 2015-2019 Yılları Arası", Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, C.40, S.2, 2020.

40 Kürşat Yenilmez- Şafak Yıldız, "Matematiksel Modelleme İle İlgili Lisansüstü Tezlerin Tematik İçerik Analizi", Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, S.20, 2019.

41 İsmail Akgün-Muhterem Akgün, agm.

42 Hayriye Nevin Genç, agm.

43 Zafer Tangülü -Ozan Karpınar, "T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Konuları Üzerine Yapılan Lisansüstü Tezlerin Eğilimleri", Belgi Dergisi, C.2, S.18

8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersine İlişkin Tezlerin İçerik Analizi Yöntemiyle İncelenmesi

KAYNAKÇA

- Akaydın, Şenol-Çeçen, Mehmet Akif (2015), "Okuma Becerisiyle İlgili Makaleler Üzerine Bir İçerik Analizi", *Eğitim ve Bilim*, C. 40, S. 178, s. 183-198.
- Akbaba, Bülent (2008), "Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Dersinin Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar (Gazi Üniversitesi Örneği)", *Akademik Bakış*, C.1, S.2, s.177- 197.
- Akgün, İsmail-Akgün, Muhterem (2021), "Sosyal Bilgiler Eğitiminde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tezlerin İncelenmesi", *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, S.58, s. 227-247.
- Aslan, Sabahaddin-Şeker, Kadir (2013), "Sekizinci Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Kavramlarının Öğretiminde Bulmacaların Öğrenci Başarısına Etkisi", *Mediterranean Journal of Humanities*, C.3, S.1, s.29-42.
- Atıcı, Bünyamin-Akgün, Muhterem (2021), "Eğitimde Bulut Bilişime İlişkin Araştırmaların İçerik Analizi Yöntemiyle İncelenmesi", *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, C.10, S.1, s.272-284.
- Baş, Fatih-Sağırılı, Meryem Özturan (2017), "Türkiye’de Eğitim Alanında Üstbilmiş Odaklı Yapılan Makalelere Yönelik Bir İçerik Analizi", *Eğitim ve Bilim*, C.42, S.192, s.1-33.
- Bıkmaz, Fatma Hazır-Aksoy, Erdem-Tatar, Özden-Altinyüzük, Canan Atak (2013), "Eğitim Programları ve Öğretim Alanında Yapılan Doktora Tezlerine Ait İçerik Çözümlemesi (1974-2009)", *Eğitim ve Bilim*, C.38, S.168, s.288-303.
- Cohen, Louis-Manion, Lawrence-Morrison, Keith (2007), *Research Methods in Education* (5th Ed.), London and New York:Routledge Falmer.
- Çalık, Muammer-Sözbilir, Mustafa (2014), "İçerik Analizinin Parametreleri", *Eğitim ve Bilim*, C.39, S.174, s.33-38.
- Çevik, Mustafa (2017), "Content Analysis of STEM-Focused Education Research in Turkey", *Journal of Turkish Science Education*, C.14, S.2, s.12-26.
- Dilek, Ali-Baysan, Sultan-Öztürk, A. Adnan (2018), "Türkiye’de Sosyal Bilgiler Eğitimi Üzerine Yapılan Yüksek Lisans Tezleri: Bir İçerik Analizi Çalışması", *Turkish Journal of Social Research/Turkiye Sosyal Arastirmalar Dergisi*, C.22, S.2, s.581-602.
- Dönmez, Cengiz-Yazıcı, Kubilay (2008), *TC. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Genç, Hayriye Nevin (2020), "Fen Bilgisi Eğitimi Alanında Kavram Karikatürü İle İlgili Tezler Üzerine Bir İçerik Analizi: Türkiye Örneği (2007-2019)", *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi*, C.6, S.13, s.267-290.
- Gezer, Melehat (2020), "Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanında Metafor Kullanılan Araştırmaların Tematik İçerik Analizi", *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C.24, S.3, s.1513-1528.
- Göktas, Yüksel-Hasançebi, Funda-Varisoglu, Behice-Akçay, Ahmet-Bayrak, Naci-Baran, Mukadder-Sözbilir, Mustafa (2012), "Trends in Educational Research in Turkey: A Content Analysis", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, C.12, S.1, s. 455-460.
- Gül, Şeyda-Sözbilir, Mustafa (2016), "International Trends in Biology Education Research From 1997 To 2014: A Content Analysis of Papers in Selected Journals", *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, C.12, S.6, s.1631-1651.

- Gülbahar, Yasemin-Alper, Ayfer (2009). "A Content Analysis of The Studies in Instructional Technologies Area", *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, C.42, S.2, s.93-111.
- Gülmez, Nurettin (2003), "Üniversite Gençliğinin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersine Bakışı", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, C.57, S.19, s.1043-1088.
- Gündoğdu, Kerim-Yüksel, Sezin-Akyol, Bertan-Vural, Ruken Akar (2016), "Hayat Boyu Öğrenme Konusunda Yayımlanan Tez ve Makalelere İlişkin Bir İçerik Analizi: 2000-2015", *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, C.18, S.2, s.1491-1513.
- Güven, Semra-Kılıç, Zeynep (2017), "Hayat Bilgisi Dersinde Kullanılan Öğretim Yöntemlerinin Etkililiği Konusunda Yapılan Lisansüstü Tezlerin İçerik Analizi", *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, C.15, S.2, s.200-223.
- İslamoğlu, Hakan-Ursavaş, Ömer-Reisoğlu, İlknur (2015), "FATİH Projesi Üzerine Yapılan Akademik Çalışmaların İçerik Analizi", *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, C.5, S.1, s.161-183.
- Kabapınar, Yücel-Camkıran, Tülay (2012), "Bilginin Sunumu Boyutunda 1981 ve 2006 Yılı İnkılâp Tarihi Programları'na Göre Hazırlanmış Ders Kitaplarına Bakmak", *M. Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, S.36, s.147- 168.
- Lin, Tzu-Chiang-Lin, Tzung-Jin-Tsai, Chin-Chung (2014), "Research Trends in Science Education From 2008 To 2012: A Systematic Content Analysis of Publications in Selected Journals", *International Journal of Science Education*, C.36, S.8, s.1346-1372.
- MEB. (2018), *T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı (Ortaokul 8. Sınıf)*. Ankara.
- Miles, Matthew B.-Huberman, A. Michael (1994), *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*, Thousand Oaks, California: Sage.
- Milli Eğitim Temel Kanunu (1973). <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf> (02.05.2021 tarihinde erişim sağlanmıştır).
- Selçuk, Ziya-Palancı, Mehmet-Kandemir, Mehmet-Dündar, Hakan (2014). "Eğitim ve Bilim Dergisinde Yayımlanan Araştırmaların Eğilimleri: İçerik Analizi", *Eğitim ve Bilim*, C.39, S.173, s.430-453.
- Suri, Harsh-Clarke, David (2009), "Advancements in Research Synthesis Methods: From A Methodologically Inclusive Perspective", *Review of Educational Research*, C.79, S.1, s.395-430.
- Tangülü, Zafer-Süvari, Şefket (2019), "2005 T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Programı ile 2018 T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Programının Karşılaştırması", *Tarih Okulu Dergisi*, S.38, s.235-254.
- Tangülü, Z.-Karpınar, O. (2019). "TC İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Konuları Üzerine Yapılan Lisansüstü Tezlerin Eğilimleri". *Belgi Dergisi*, 2(18), 1487-1506.
- Turan Altunpara, Ahmet (2019), *Ortaokul 8. Sınıf Öğrencilerinin Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Yer Alan Kavramları Anlama Düzeyleri*, Sivas: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersine İlişkin Tezlerin İçerik Analizi
Yöntemiyle İncelenmesi

- Turan, Lokman-Sevim, Oğuzhan-Tunagür, Muhammed (2018), "Türkçe Eğitimi Alanında Hazırlanan Doktora Tez Özetlerine Yönelik Bir İçerik Analizi", *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, S.11, s.29-44.
- Kula, Fulya-Sadi, Özlem (2016), "Türk Fen Bilimleri Eğitiminde Araştırma ve Yönelimler: 2005–2014 Yılları Arası Bir İçerik Analizi", *İlköğretim Online*, C.15, S.2, s.594-614.
- Yalçınkaya, Yüksel-Özkan, Hasan Hüseyin (2012), "2000-2011 Yılları Arasında Eğitim Fakülteleri Dergilerinde Yayımlanan Matematik Öğretimi Alternatif Yöntemleri ile İlgili Makalelerin İçerik Analizi", *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S.16, s.31-45.
- Yenilmez, Kürşat-Yıldız, Şafak (2019), "Matematiksel Modelleme İle İlgili Lisansüstü Tezlerin Tematik İçerik Analizi", *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S.20, s.1-22.
- Yıldırım, Ali-Şimşek, Hasan (2006), *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, Melek Merve-Özen Uyar, Rabia-Dikici Sığırtmaç, Ayperi (2020), "Okul Öncesi Fen Eğitimi Alanında Yapılan Çalışmaların Tematik İçerik Analizi: 2015-2019 Yılları Arası", *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, C.40, S.2, s.553-589.
- Yılmaz, Zeynel Abidin (2019), "2000-2017 Yılları Arasında Türkiye'de Fizik Eğitimi İle İlgili Yapılan Tezlerin İçerik Analizi", *Sosyal Bilimler Dergisi*, C.9, S.17, s.56-67.
- Yılmaz, Ayşegül (2016), *Ortaokul 8. Sınıf Öğrencilerinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersine Karşı Tutumları ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.